

Ο “ΝΟΥΜΑΣ”, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα δρ. 2.— Για της Επαρχίες δρ.
Για τη Εξωτερικό δρ. χρ. 10.

Για τις διαρχίες δεχόμαστε και τιμητικές (δρ. της εφημερίας) συνεργορές.

Κανένας δὲ γράφεται συντομητής δὲ στέλλει μηδούσαν τὴν συνεργορή του.

10 λεφτά τὸ φέλλο λεφτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιβώτια (Σύνταγμα, Ομόνοια Β' Εθν. Τράπεζα Υπ. Οικονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδρομοῦ (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμὸς Ηπόγειου Σιδηροδρόμου Ομόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Εστία» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Εφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Σύλλογο δ. «Σολωμός».

ἄντι νὰ πολιτεύονται ραγιάδικα, συφερώτερο θάνατον νάρχινόσουνε νὰ πολιτεύονται πιὸ λεύτερα καὶ πιὸ Ἐλλήνικά, αφίνοντας τοὺς Τούρκους νὰ ξεμπερδεύουνε μοναχοὶ τους τὰ νιτερέδια τους καὶ κοιτάζοντας αὐτοὶ πᾶς νὰ κερδίσουν περισσότερα, σὰν Ἐλληνες κι ὅχι σὰ ραγιάδες, ἀπὸ τὰ καλά τους κι ἀπὸ τὰ λάθια τους.

*

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ γεγονότα αὐτὰ τουλάχιστο μᾶς φωνάζουνε. Νά, λ. χ. μόλις ἔγινε τὸ ἀντινεοτουρκικὸ κίνημα, οἱ Ἐλληνικὲς ἐψημερίδες τῆς Πόλης, δεσσες ἔτυχε νὲ δοῦμε μεῖς, ριχτήκανε στοὺς Νεότουρκους καὶ χαιρετήσανε τοὺς τάχα φίλελεύτερους γιὰ ἐλευθερωτας. Τώρα ποὺ ξανάρθανε οἱ Νεότουρκοι: παντοδύναμοι, ποιά στάση θὰ κρατήσουν ἀπέναντι τους; Θὰ ξαχολουσθήσουν νὰν τοὺς φωνάζουν τυρίνους, ή θὰ πέσουν μπρούμητα νὲ τοὺς προσκυνήσουν;

Οι Βούλγαροι ποὺ ζοῦνε στὴν Τουρκία, εἶναι σίγουρο πῶς θὰ πολιτεύονται εἰς Βούλγαροι τὸ Ἰδιο κ' οἱ Ἀρμενίδες, τὸ Ἰδιο καὶ οἱ ἄλλες ψυλίς. Γιατὶ μοναχὰ ἐμεῖς οἱ Ρωμιοὶ νὰ κάνουμε καὶ δῶ ἔξαρση;

*

ΕΜΕΙΣ ποὺ ζοῦμε δῶ στὴν Ἐλλάδα τοὺς ἔρουμε, φαίνεται, τοὺς Τούρκους καλύτερα παρὰ οἱ δικοὶ μας ποὺ ζοῦνε στὴν Τουρκία, ποὺ γεννηθήκανε καὶ μεγαλώσανε μαζὶ τους καὶ πού, ἀλοίμονο, δὲν τὰ καταφέρανε νὰ τοὺς μάθουνε.

Γι' αὐτὸ δὲ κι-θταν ἔνακτηρύχετε τὸ Σύνταγμα στὴν Τουρκία, βρεθήκανε δῶ Ρωμιοὶ ποὺ θυμηθήκανε τοῦ Γεροβίργιλου τὸ «Τίμεο Δαναοῖς καὶ ἄρκετοι ἀπὸ μᾶς ἑδῶ ἔκαρδοι στήκαμε στὰ γέλια δταν ἔκαμε τὴν καταχτητικὴ ἔκστρατεια του στὴν Πόλη δ. κ. Παπαμιχαλόπουλος, ποὺ πήγε δὲρμες στὴν Πόλη Παπαμιχαλόπουλος καὶ γύρισε μέγας Ρεφερεντάριος! «Ἄς είναι». «Τστέρ» ἀπὸ τὰ στερνὰ γεγονότα θὰ μπῆκε πιὰ ἄρκετὸ νερδὸ στὸ κρασὶ κ' ἔται ὑπάρχει κάπια ἐλπίδα πῶς δὲ ἔνθουσιασμὲς δὲ ἀσυλλόγιστος δὲ θὰν τοὺς βάρεσσε πιὰ τοὺς δεκούς μας τῆς Τουρκίας κατακούτελα, μὰ θὰν τοὺς ἀρίστες νὰ τὰ βλέπουν τὰ πράματα πιὸ γαληνὰ καὶ πιὸ ἔμεθυστα.

ΕΝΑΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΙΚΟΣ ΔΟΓΩΣ

ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Τὴν Τρίτη τῶ σκολῶ εἴχημε κ' ἑδῶ στὴν Κρήτη τὴν Ἐθνικὴ ἑορτὴ. Στὰ Χανιά μάλιστα, σὰν πρωτεύουσα ποὺ εἶναι, γίνηκαν παράτες καὶ δοξολογίες καὶ φέστες κ' ἔνατεστρο δὲλλα πανηγύρια. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμέρας μαζὶ μὲ τὰλλα εἰδόποιοισε δτι στὶς 4 μ. μ. τὰ σκολεῖα θὰ μαζευόντουσαν στὸ βουλευτήριο, δπου δὲ γυμνασιάρχης θ' ἀπάγγελνε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ΚΕ' τοῦ Μάρτη. Ἀπὸ μέρες με-

— “Α, ἔρχεται δέ κύριος Λώρης; Μὲ ναί, ἀλήθεια, δικούσα πῶς γύρισε ἀπὸ τὴ Γερμανία...

Τὴν φεύτρα, κ' ἔξερα ἀπὸ τὸ Λώρη ποὺ τούχε κιόλας γράψει ζητώντας του βιβλία.

— Βέβαια κ' ἔρθε πῶ; δὲν τὸν είδες;

— Εγώ; ποὺ νὰ τὸν δῶ (ἔκαμε μὲ ὄφος & γιους Ονούφριου). Φαντάζουμε τὴν χράσ σου!

— Μπα! γιατὶ; Μὲ τὸν τρόπο ποὺ μοῦ τὸ λές σὰ νὰ βάζει δὲ νοῦς σου κάτι ἀλλο. Ο Λώρης πρέπει νὰ έρεις εἶναι γιὰ μένα ἔνας φίλος, ἔνας ἀδερφός. Τίποτ' ἀλλο. Βέβαια είμαι εὐχαριστημένη πιὺς ἥρθε, μὰ δχι ὅπως θαρρεῖς. “Ένας γνώριμος στενός ποὺ ξαναβλέπουμε.

— Μὲ πῶς; (κ' ἔδειξε πῶς εἴταν πειργμένη γιατὶ νομίζε πῶς τὴν κορόδεδνα) ‘Εγώ εἴχα ἔκουσε ἀλλοτε πῶς σ' ἀγαποῦσε... Δὲ σούκαμα ποτὲ λόγο γιατὶ περίμενα νὰ τὸ πεῖς μόνη σου. Καὶ σήμερα ποὺ σου τάναφέρω τὸ κάνω γιατὶ ἔτυχε νάρθει κουβέντα.

— Νὰ σου πῶ; Μὲ δὲν είχε, σὲ βεβιώνω, Μάρη, καμμιὰ σοβαρότητα τὸ αἰστημα αὐτό. Παιδιστικά πράματα, δὲ βερίσαι. Αἰστηματα...δεστεροθάτανε. ‘Εκεῖνος πιὰ δὲν εἶναι γιὰ κόρτε. ‘Ένας κοτζάμι συγγράφεις...οὗτ' ἔγω βέβαια... ‘Ασα, φί-

γέλη γινότανε κουβέντα γιὰ τὸ λόγο τοῦτο καὶ τάπογεμα ἀπὸ τὶς 3 δὲ κόσμος ἔτρεχε πατεῖς με πατῶ σε στὴ βουλὴ γιὰ νὰ πιάσει θέση κοντὰ στὸ βῆμα μὴν τύχει καὶ τοῦ φύγει καμιὰ λέξη ἀπὸ τὸ ρυτορικὸ ἀριστούργημα, πιὸ πρόσμενε νάρχούσει. Στὴν ὕφα πάνω νά κ' οἱ ἐπίσημοι. ‘Η ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπή, δὲ δεσπότης κ' οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι. Τὰ διεφόροι σκολεῖα φέλνουν μερικὰ τραγουδάσκια—τὰ περισσότερα φάλτσο—ἐπειτα ἀπαγγέλθηκαν ἔναδι μονόλογοι καὶ τώρα νὰ δ. κ. γυμνασιάρχης ὅρθιος στὸ βῆμα. ‘Η μεγάλη αἴθουσα σωπαίνει πέραπέρα.

«Ἀνοιξις εἶναι: λυδόσχηνε εἰς τὰ βουνὰ τὰ χιόνια. Μ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Περάσχου ἀρχίσε ὁ ρήτορας. ‘Ομορφοὶ ἀρχή, ἀλλὰ τί κρίμα! Μ' ἔνα τρομερὸ πῆδο ἀφίνει καὶ χιόνια καὶ βουνὰ καὶ κάθε τι, ποὺ μυρίζει λεβεντιά καὶ ζωὴ καὶ πέφτει στοὺς τάφους ζεθάρτοντας, λές μὲ πείσμη ταφογδύτη, λέξεις καὶ φράσεις ποὺ ἔπισχεν βέβαια καποτε, μὰ σήμερε βγάζουν ἀνυπόφορη νεκρίλα. Τὰ ερθόσωμεν τορώτερον σάλπιγγος, τὰ «κέλευθοι» καὶ τὰ τέτοια ἀνοστα καὶ γελοῖα ἔδοσαν κ' ἐπήραν.

Δὲν ἔχουμε δράμα σκοπὸ γιὰ τὴν ὕρα νὰ μιλήσουμε γι' αὐτά, γιατὶ έρουμε πόσο δύσκολο εἶναι ἔνας γυμνασιάρχης ρωμαϊκού σκολετοῦ νὰ νοιάσει ἀπὸ ζωὴ καὶ ἀπὸ καλαισθησία.

‘Εδῶ θὰ δείξουμε ἀπλῶς μερικὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ λαθία, ιστορικὰ κ' ἐκφραστικά, πού, δοσ καὶ διν πρόσεξε ὁ κ. γυμνασιάρχης, δὲ μπόρεσε νὰ τάποφύγει. Στὸ τέλος θὰ ποῦμε καὶ λίγα γιὰ τὴν οὐσία τοῦ πανηγυρικοῦ του.

α) Τὸ «ξεναγῶ» σημαίνει, θαρρῶ, οδηγῶ τὸν ξένο καὶ δὲν ἔταιριαζε διόλου νὰ λέσι καὶ νὰ ξανθλέσει ὁ ρήτορας πῶς θὰ μάς ξεναγήσει στὴν ιστορία μας καὶ μάλιστα τὴν χετεπινή.

β) «Περάγω πατρίδα» τόσο μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ δρός καὶ δτι ὁ κ. γυμνασιάρχης «παρήγαγε λόγου»... τῆς προκοπῆς.

γ) ‘Ο πόντος δὲν εἶναι οἰνόχρους γιὰ ξεσους τοὺς βλέπουν μὲ τὰ μάτια τους. Εἶναι ἀλήθεια πῶς δὲ Μεγάλος “Ομηρος τοὺς λέσι εονοπτα», μὲ οὔτε εἰμαστε ίντελῶς” βέβαιοι δὲν δὲ θέλεις θέλει νὰ σημάνει μὲ τὸ ἐπίθετο τοῦτο πῶς ἡ θέλασσα ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ κρασιοῦ, οὔτε έρουμε πῶς ἔφτιαχνε τὰ κρασιά καὶ τὶ χρῶμα είχαν τὸν καιρὸ ἔκεινο. “Αν δράμας δὲ γυμνασιάρχης ηπιε ποτὲ ἀληθινὸ κρασί, ἐπερπετε νὰ ξέρει πῶς τὰ σημερνὰ κρασιά ἔχουν δλα

λος δοσ θές, καὶ ἀληθινός μάλιστα. Μὲ γιὰ έρωμέ... νος...οὔτε νὰ λέγεται!...

Ποτὲ δὲ θὰ μάθω βέβαιων δὲν τὸν συμπαθοῦσε μὲ τὴν καρδιά της ἡ ἀπλούστατα, τι τὴν ἐσπερωχνε στὸ Λώρη δὲν εἴταν ἀλλο παρὰ καπτύτσιο τῆς ἡλικίας ποὺ ἐπρεπε ἀνυγκαστικὰ νὰ ξανοποιηθεῖ. ‘Ως ἔκεινη τὴν μέρα οὕτε μὲ τὰλλα εἰδόποιοισε δτι στὶς 4 μ. μ. τὰ σκολεῖα θὰ μαζευόντουσαν στὸ βουλευτήριο, δπου δὲ γυμνασιάρχης θ' ἀπάγγελνε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ΚΕ' τοῦ Μάρτη. Απὸ μέρες με-

μιὰ μεταβολὴ ποὺ ἀλλαζει τὴ ζωὴ μου δλτ, καὶ ποὺ δὲν εἴταν παρέξει νέλλαζει καὶ τὴν ψυχὴ μου ἀλλά, βρισκόμουν πάλι στὸ σπίτι αὐτό, ποὺ φανταζόμουν πῶς δὲ θὰ ξαναπήγαινα πιὲ, ζντικρού στὴ γυναική αὐτὴ ποὺ γιὰ κάμποσο καιρὸ γνώρισα δλχως νέγαπτόσω, καὶ ποὺ τὴν είχα ξεχάσει δλότελαξνα ὀλόκληρο χρόνο, προσπαθώντας μὲ κάθε τρόπο νὰ τῆς πάρω μιὲ ὄμολογία ποὺ μοῦ χρειαζόταν, ἀποφρούσμενη. Ήστερα στὴν ἀνάγκη νὰ τὴν τραβήσω καὶ δίχως νὰ θίλει στὸ κρεβάτι τοῦ Λώρη.

— Ναι, ναι, ἀγαπημένη μου, φίλοι δοσ θές κι ἀληθινοὶ μάλιστα μὲ γιὰ έρωμένοι οὔτε νὰ λέγεται!..

Εἴταν εὐχαρίστηση, εἴταν ἀνησυχία δ, τι πέρασε ἀπὸ τὰ μάτια της καὶ τὴν ἔκαψε νὰ τὰ χαμηλώσει; . “Αραγε τῆς είχε περάσει ποτὲ δὲ ποψία πῶς έμποδίζει ἔγω τὸ Λώρη νὰ δεχτεῖ δ, τι τοῦ πρόσφερε, καὶ τώρα αἰστανόταν χαρά ποὺ τῆς παρουσιάζεται δτοι δξέφνα τὸ μέρος λεύτερο;

‘Ακριβῶς τὴ στιγμὴ ἔκεινη δὲ περέτρια της μισάνοιξε τὴν πόρτα καὶ τῆς ἀνάγγειλε τὴ βίζιτα τοῦ κ. Σταύρου. Τὸ ἔδιο ρέμα σκηματίστηκε πάλι, μερικὲς φωτογραφίες ἐπεσαν τώρα κι ὁ δέρχ

ἴσως τάλλα χρώματα ἔκτες ἀπὸ τῆς θάλκους,
εἴτε μπουνάττα είναι, εἴτε φουρτουνιασμένη.

δ) «Απεικύνωντα τὸν ἴδρωτα τοῦ ἑαυτῶν πόνου». Ο πόνος ἴδρωνται, φάνεται, κ" οἱ κακόμοιροι οἱ ραγισθεὶς τονέ ρουφοῦταιν. Χωρὶς δὲλλο ἥθελε νὰ πεῖ πώς οἱ συφοριασμένοι οἱ πατέρες μας «ἀπέμας σον τὸν ἴδρωτα». Αὐτὸ δημως ἔλειπε νὰ καθούμαστε νὰ ψιλολογοῦμε γιὰ κυριολεξία στὴν καθαρεύουσα. Ψύλλους στᾶχερα.

ε) «Ἐστεροῦντο τὴν τιμὴν ὑπὸ τῆς ἀσελγείας τοῦ τυράννου». Τὸ δόκιμο εἶναι «ἐστεροῦντο τῆς τιμῆς» κι ὅχι «τὴν τιμὴν». Τὸ παθητικὸ πολὺ σπάχνια παίρνει αἰτιατική. Άσε πιὰ τὴ διατύπωση, που εἶναι πάρα πολὺ ἔχχυμνή.

στ) «Ἄτινα ὁ μὲν μέγας Κύριος περιεφρόνει, ἢ
δὲ Δάσις ἐγέλκει ἐπὶ τούτοις». (Ἄτινα — ἐπὶ τούτοις).
'Αφοῦ διπλάσια ἀπὸ τὸ «ἄτινα» βαζεῖ «δὲ μὲν — ἡ δὲ»
ἔπειτε καὶ οἱ δυὸι πρότασεις τέχουν τὸ ἔδιο ἀντικεί-
μενο, δηλαδὴ τὸ «ἄτινα». Γράφοντας δημως ἡ μι-
λώντας καθαρεύουσα, μήδηλα λόγια γλώσσα τε-
χνητή, ποῦ νὰ προσέχει κανεὶς σὲ τέτοια μικρολογί-
δια.

ζ) «...δτι ήτο δυνατή ή έμφυσης ζωῆς εἰς σῶμα νεκρὸν τεσσάρων αἰώνων». Θίλει νὰ πει «ἄπο τεσσάρων αἰώνων». Ἐκτὸς δὲ ξέχασε πώς οι νεκροὶ δὲν ἔχουν ήλικια.

η) «Τελεσθίκον καὶ ἀνέκκλητον ἀπόφασιν». Οταν, κ γυμνασιάρχη, μιὰ ἐπόρου γίνεται τελεσθίκη, θέλει δὲ θέλει εἶναι κι ἀνέκκλητη. Είναι σὰ νὰ λέτε: τετράγωνο μὲ 4 γωνιές.

Θ) «Ο ἀναστήσας ἔκεινην (τὴν Ἑλλάδα) ἀνέστησε καὶ ταύτην (τὴν Κρήτην), ἐνηγκαλισμέναι δὲ νῦν καὶ μόνον τοῦ ὑμενκίου ζῆτματος ἐλλείποντος ..»
“Ἄλλο δὲν ἔμενε παρὰ νὰ παντρευτεῖ ἡ μάννα μὲ τὴν κόρη. Δὲν ξέρει, μπαρε μου, πώς τέτοιος γάμος ἀπαγορεύεται, γιατὶ κι ὁ πανικός νόμος τονέ τιμωρεῖ κ' οὐθεική γιὰ πολλούς λόγους τὸν ἀποδοκιμάζει;

Τέτοια ἔννοια σωρός. Ἐμὲ τί νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ τὶς
ἄλλες ἀνακρίσεις τοῦ λόγου του. Ἀναφέρει γιὰ με-
γάλο ποιητὴ τὸν Ἀχ. Παράτχο καὶ γιὰ ἔνα γι-
γαντα Σολωμὸ οὗτε λέξη. Λέει πώς στὰ καλογε-
ρικὰ κελιὰ ἡμερφωνότανε δὲνος «Ἐλλην, ξεχωνώντας
πώς μὲ τὸ συναξέρι καὶ τ' ὅχτοήχι ποὺ διαβαζαν
τότε τὰ ρωμιόπουλα μποροῦσαν νὰ γίνουνται καλοὶ
Χριστιανοὶ, διόλους δημος «Ἐλληνες.

Δὲν μπορεῖ να διαχρήσει έθνος κατ' ιράτος κατ'

λέει πώς «έκτοτε (ύπερα ἀπό τὸ 21) ή Ἐλλάς εἶναι αὐθίς ἔθνος» σαμαρτί πρωτήτερα δὲν υπέρχε ἔθνος ή σαν νὰ λευτερώθηκε δύο τὸ ἔθνος. Μαζί μὲ ταῦλα παινέδια τῆς τωρινῆς Ἐλλαδας, που λέει πώς ἔχει «παρὸν εὐπρόσωπον!» άναφέρει πώς κ' ή ἐκκλησιά της ἀκόμα εἶναι «αὐτοκέφαλος». Εἰδες ἔκει κατόρθωμα μιὰ φορά; Καταταγήσαμε τόσο στενόμυχλοι, που τὸ λέμε χωρὶς νὰ κοκκινίζουμε, ἐνώ τοῦτο στάθηκε ἀφορμὴ κ' ἐπιχείρημα μαζί, νὰ ξεχωρίσουν μιά-μια οἱ διάφορες ἑταρίες κλπ.

Τὰ χαντρά δύως καὶ τὰ ξετσίπωτα ψέματα
ἀραδιάστηκαν κάθε φορά ποὺ ἔλεγε κάτι για τὸ χα-
ραχτήρα καὶ τὰ ιδανικὰ τῆς μεγάλης τοῦ 21 ἐπανά-
στασης. Σήμερα στοὺς κύκλους τῶν διαβασμένων ἀν-
θρώπων-εἰναι πιὰ γνωστὸ πώς η φιλικὴ ἑταιρεία
οὗτε καθαρὰ ἐλληνικὸ οὗτε κανὸ χριστιανικὸ ιδανικὸ
εἶχε, δταν μελετοῦσε κ' ἐνεργοῦσε τὸν ἀγώνα. Οἱ
ἔμποροι κ' οἱ ναυτικοὶ Ρωμιοὶ εἶχαν ἀρχήσει νὰ
πλουτίζουν καὶ νὰ μορφώσουνται στὴ Δύση καὶ παίρ-
νοντας παράδειγμα τὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση καὶ τὰ
"Ιδανικά της, ζητοῦσαν νὰ μεταβάλουν τὸν τουρ-
κικὸ δεσποτισμὸ σὲ λεύτερο κράτος καὶ στὴ διοι-
κησή του νάνεσσε ἡ ἀστικὴ τάξη, καθὼς εἶχε γί-
νει καὶ στὴν Εύρώπη. Αὐτὸς ἀκόμα ὁ Ρήγας ὁ Βε-
λεστινιλῆς, (εἰσι θέβαιος, κ. γυμνασιάρχη, πώς
ἀκριβῶς στὸ σημερνὸ Βελεστῖνο εἴτανε δπου κ' ἡ ἀρ-
χαὶα πόλη Φεραί;) ποὺ ὁ ρήτορας κάθε τόσο τὸν
ἀνάφερε, τέτοιο ἔνα κήρυγμα ξεδιπλώνει στὸ περὶ
φρημὸ Θούριὸ του 'Ως πότε παλληκάρια». "Ἄν οἱ
δασκάλοι τὸ διαβάζαν δλόκληρο καὶ τὸ πρόσεχαν,
θὰ ξέρανε τὰ παρακάτω λόγια.

**Αρμένηδες καὶ Τοῦ ὁ κότι, Βούλγαροι καὶ Ρωμιοί
*Αράπηδες καὶ δυπροί μὲν μιὰ κοινὴ δρμή
Γιὰ τὴν Ἐλευθερία γὰρ ζώσωμε σπαθί
Νὰ σφάξωμε τὸν λόκον ποὺ τὸν ζυγίν βοτοῦν
καὶ Χρισταροὺς καὶ Τούρκους σκηνὰ τὸν τυραινοῦν.*

Στὸ ἔδιο ποίημα δὲ Ρήγας μας λέει καθαρὰ τί
θέλει μὲ τὴν Ἐπανάστασην.

«Συμβούλους προκομένους μὲ πατριωτισμὸν
Νὰ βάλωμεν εἰς δἴα νὰ δίνουν δρισμόν.

•Ο νόμος τὰναι δὲ πρῶτος καὶ μόνος διδηγός»

Τέτοιο κάτι τι ὄνειροπολοῦσσε κι ὁ Ἱψυλάντης.
Καὶ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τούτων τῶν πόθων
μεταχειρίστηκαν οἱ Φιλικοὶ τὴν πολεμόχαρη κι ἀνυ-

Απορροφημένη τώρα νὰ κοιταζω τις είκόνες τῆς παρθιεύουσας ἐφημερίδας, δὲν είχα προτέξει πώς δ. Σταύρος είχε τελειώσει τὴ βίζιτα κι ἀποχαιρετεῖ τούς. Ὁμηρός κ' ἔγω μὲ τὸ κεφάλ. τὴ ματιὲ ποὺ μοδρὶς ἀντὶς γιὰ «ἄντιο παῖ» κ' ἡ πόρτα ἀνοίχτηκε νὰ φύγει. Ο σίρις ξαναπήρε πάλι τὴν κουρτίνα καὶ τὴν ἀπλωτε. Μιὰ σκιὰ αἰρνήδια πέρασε ἀπὸ τὴν παληκαρίστικη μοσφὴ τοῦ Οὐσσάρου. Κατὶ τι σεν ἀγριοσύνη ζωγραφίστηκε στὰ γλυκά του μπλέ μάτια ἔτσι που μὲ κοίταζε.

Μπορεῖς νὰ μου πεῖς, τὴν ρώτησα μόλις κα-
θήσαμε ποιός είναι αὐτός ο ἀξιωματικός;

Ποιός; Ὁ Οὐσάρος αὐτός; Μὴ κανεὶς·
αὐτὴν εἶναι ἐλαιογράφια ποὺ τὴν ἀγόρασε ὁ Κιόλ
ἀπὸ μιὰ δημοπρασία ἐπίπλων ποὺ γινήστανε πέρσου
στὸ Βερολίνο. Καθὼς μοῦπε, αὐτός ὁ ἀξιωματικὸς
σκοτώθηκε σὲ μονομαχίᾳ ἀπὸ τὸν ἔρωμένο τῆς γυ-
ναικας του, κ' ἵπειδὴ εἶναι ἔργο διάστημος ζωγράφων
τὴν ἀγόρασε καὶ τὴν κρατοῦσε σὰ γύρισε. Τί; σοῦ
καμεὶς καὶ σίνα ἐντύπωση;

— Ναι, είναι πολύ δύχιος· & ;

— "Οχι δχ! έκαμε σκεδόν δυσαρεστημένη. Τό
έναντιον είναι όμορφό τα τες. Κατάκε τι σώμα! Πε-
λώνια! κονιάθεια! κανένας απόνος έχει την πικάστηκε

πόταχτη ἀριθμητική τῆς Ρούμελης καὶ τῆς "Ηπειροῦς, ποὺ βέβαια χαμπάρι δὲν εἶχε ἀπὸ Θεμιστοκλῆδες κι ἀπὸ Παρθενῶνες. Μὲ τέτοια δυνατά καὶ καρδιοχτύπια σπάρθηκε καὶ βλάστησε ὁ Μεγάλος Ἀγώνας, ποὺ σιγά·σιγά πωράσυρε μὲ τὸ μέρος του τὸ Μωριά καὶ μερικὰ νησιά. (Τὴν Κρήτη καὶ τὸ ἀριθμητονήπια κυρίως). Ποῦ νῦν βρεῖ ὅμως τὸ θάρρος νὰ τὰ μάθει αὐτὰ δικονόμωρος καὶ ἐλλαδικὸς δάσκαλος, ποὺ ἡ μόνη ἀξίᾳ του είναι γὰρ δημοσοπά μὲ ρητορικὴ φευτοσωβινιστική. Αὐτὴν είναι λοιπὸν ἡ «Ιντιμος» καὶ εύσυνείδητος ἱργασία του, ποὺ μὲ τόση πεποίθηση ἐτελάλισε στὸν πανηγυρικό του;

Μολαταῦτα θὰ μπορούσαμε νὰ τὰ παραβλέψουμε κι αὐτά, ἢν τὴν οὐσία τοῦ πολυρεκλαμησμένου λόγου εἶχε κάποιαν ἀξία. Μᾶς τοιαὶ ἔσια εδῶ είναι ποὺ πάτησε τὴν πήτα ὁ ρήτορας. 'Ο λόγος του ἀπὸ τὴν μιὰν δέκρη ως τὴν ἀλλην τίποτ' ἄλλο δὲ λέει περὶ γιὰ πυραμίδες ἀπὸ κόκκαλων καὶ ποταμούς ἀπὸ σίμους. 'Ο προγονισμός, δὲ ἄλλαδ.σμός, ἡ Μεγάλη 'Ιδέα κι δι τι ἄλλο μωρό καὶ γελοῖο κι ἀποβλακωτικὸ μπρόβαλε μετεῖ, ἀπὸ τὸ Σηκαμύδ τοῦ Γένους στὰ δασκαλοτικὰ κεφάλια κι ἀποκούνταις καὶ παραζέλετε καὶ παραστράτισε τὴν φυλή μας καὶ μᾶς; Ἐκανε νὰ μένουμε πάντα διπόγονοι καὶ νὰ διακονούμετε τὴν ἐλεγμοστὴν τῶν Δυνατῶν καὶ μᾶς κατάντησε ἀερολογάδες καὶ φρελατάδες καὶ μπότικους καὶ σκολαστικούς, αὐτές τις κατέρες ποὺ τόσα χρέινικ μᾶς βραχίνιουν, δλ' αὐτὰ τάνχαμάσσεταις δὲ δάσκαλος μὲ τὸν πιὸ χυδαῖο δημοκοπικὸ τρόπο. Μιὰ δὲ δόκιμη ψρα καὶ πάνω ἐτάξεις τοὺς μαθητές του μὲ δηλητηριασμένη τροφή. Εἴδηση δὲν ἔχει γιὰ τὸ τί γίνεται σήμερα γύρω του.

Ένας μελετημένος και καλοσυνείδητος ρήγορας θὰ ιστορούσε μάκριτερα τὸ ἀληθινὸ πνεῦμα τῆς Μεγάλης Ἐπανάστασης καὶ θξδίνε σωστὰ τὸν πραγματικὸ χωραγχητηρισμό της (δχι βέβαια ἀπὸ τὴν Ἰστορία τοῦ Παπαφρηγοπούλου). Ἐπειτα θὰ παρακολουθούσε μὲ λίγα λόγια δλες τὶς πολιτικὲς μεταβολὲς τῆς Μπαλκανικῆς ἀπὸ τὸ 21 ίσαμε σήμερα καὶ θὰ σταματοῦσε στὸ μεγάλο γεγονός τοῦ Τσουρκικοῦ Συντάγματος. Τὰ διάφορα περιστατικὰ ποὺ ἀπὸ τὸ περασμένο καλοκαῖρι ζετυλίζουνται στὴν Ὀθωμανικὴ ἀυτοκρατορία, σὶ διώρορες ίδεις ποὺ παλεύουν ἐκεῖ μεταξύ τους, ὑστερ ἀπὸ τὸ νέο πολτευμα, είναι τόσο σπουδαῖχ γιὰ τὴ φυλή μας, ὕστε ἔνας, μιλώντας σὲ μιὰ τόσο ἐπίσημη ἡμέρα γιὰ τὸ μέλλον της, δὲ μποροῦσε νὰ τὰ περαλείψει. Ἐπρεπε

σὰν ξέχει μπροστά του τέτοιους ἀντρες. Πολλὲς φορὲς συλλογίστηκα τί χτῆνος θέταν ἡ γυναῖκα του νὰ τὸν ἀπατήσει!..

— "Ολες οι γυναικες που άπατούντε τους άντρες
τους είναι χτήνη, ρώτησε άνθευχη: Ή μιλεῖς μόνο
γι' αύτές πούχουντε ώραιους κατ μεγαλόσωμους άν-
τες;

— Μὰ δὲν ξέρω τώρα δὲν πρόκειται γιὰ δλες τις γυναικες, μ' αὐτὴ εἶναι ἀσυχώρετη ή πρόστεσκοιτάξοντας τὸν ἀξιωματικὸ ποὺ τῆς χαμογελοῦσε τώρα μέσα φέπο τὸ κάντρο του. 'Ανχακουφίστηκα.

— Πού ξέρεις... (ἔχαμα τότε ἔγγιξοντας την μιὰ καὶ καλὴ στὸ δόντι ποὺ τὴν πονοῦσε). Εἶσαι βέβαιη πώς κι αὐτὴ δὲν εἴταν γυναικά δυστυχισμένη; Εἶσαι βέβαιη πώς δὲν εἴταν κι αὐτὴ μιὰ ἐξηρετικὴ ψυχὴ ποὺ παρχγνωρίστηκε καὶ δόθηκε μ' εὐγνωμοσύνη κι ἀγάπη τὸν πεθάνον θνήσκωπο ποὺ τῆς είπε πώς τὴν ἀγαποῦσε, δπως κ' ἔκεινη είχε διατελεῖσθαι μόνη της.

ονειρεύεται ωχγαπηγες ;
Τὸ δὲν εἶται κι αὐτὴ τὴν ἔκαμε νάναστενάξει
δίχως νάπαντησει τίποτε... Αὐτὸ μ' ἐνθουσίασε κ'
εὐχαριστημένη ξεφυικά τὴ ρώτησα ποιέι εἴτανε
αυτὸς δ κ. Σταύρος.

— Συγγενής τοῦ ἀντρός μου, μ' ἀποκρίθηκε με-

νὰ μᾶς πεῖ τὴ σιέψη του ἀπένω σ' χώτα, δηοιαὶ κι ἄν εἰναι. Μόνο ἔνας γυμνασιάρχης τὰ κατάφερε νὰ ξεχάσῃ πῶς στὴν Τουρκιὰ ζούσε τὰ 8)10 τοῦ Ἑλληνισμοῦ κι ἀντὶ νὰ φυλαρεῖ γιὰ «αἰσχυστην δουλείαν» τῶν Ὀθωμανῶν Ἐλλήνων, εἶχε χρέος νὰ μιλήσῃ πιὸ οὐσιαστικά, πιὸ θετικά, πιὸ φρόνιμα καὶ πιὸ ἐπίκαιρα. "Ἐπρεπε νὰ ξέρει πῶς σήμερα ἄλλοι εἰναι οἱ φυσικοὶ ἔγχοροι μαζὶ κι δῆ; οἱ Τούρκοι. "Ε πρεπε νὰ εὐκηθεῖ νὰ προκόψει τὸ δύωμανικὸ σύνταγμα "Ἐπρεπε νὰ παρακαλέσει· νὰ πάνε μπροστά στὴ Νέα Τουρκία οἱ φιλελεύθερες ἰδέες. "Ἐπρεπε νὰ δειξεῖται — ἔτοι θὲ μιλοῦσε ὁ ὄρθος λόγος — τὶς μεγάλες ὑποχρέωσες τῆς φυλῆς σὲ μιὰ ἐλεύθερη Ὀθωμανικὴ Πολιτεία. "Ἐπρεπε νὰ πεῖ πῶς δ' Ἐλληνισμὸς μὲ τὸ ἔντικτο δημοκρατικὸ του πνεῦμα διφέλει νὰ βάλει τὰ δυνατά του νὰ δώσει τὴν πιὸ ἐλεύθερη μορφὴ στὸ δύωμανικὸ πολίτευμα καὶ σὲ μιὰ τέτοια Πολιτεία νὰ φινερώσει δῆλη τὴ δύναμή του τὴν ὑλικὴν καὶ τὴν πνευματικήν. Καὶ τὸ σπουδαιότερο ἀπ' δῆλα ἐπρεπε νὰ τούσει πῶς ἡ φυλὴ πρέπει νὰ ξέρει ἓνα μεγάλο μὲ καὶ σοβαρὸ ἴδανικό, νὰ πασκίσεις ὅπλαδὴ νὰ ξαναπαρουσιαστεῖ στὸν κόσμο τὸ μεγάλο ἴστορικό φαινόμενο καὶ τὸ δύωμανικὸ χρέος σιγά-σιγά νὰ πάρει τύπο Ἐλληνικό.

"Ἔτοι θὲ μιλοῦσε στὰ 1909 ἔνας φρόνιμος, ἔνας φιλοιμένος, ἔνας μεγαλόστομος πανηγυριστής τῆς Μεγάλης Μέρας.

Μὰ ἔννοια σας καὶ δὲν τηγὰν γλύτωσε φτηνὰ δὲ κ. γυμνασιάρχης μὲ τὴν ἀττικότατη ἀερολογία του. Εἴπηκε πῶς στὴν ἀρχὴν βουλεύθηκε ἡ μεγάλη σάλα γιὰ νάκουσει τὸ λόγο του. Δὲν εἶχαν δῆμος περάσει τρία λεπτά καὶ στὸ μαθητικὸ ἀκροστύριο ἀρχισε νάκουέται φίθυρος, ποὺ δοσ πήγανε μεγάλωνε καὶ στὸ τέλος κκτάντησε κούσε· τα καὶ θύρωσε. Τοῦ κάκου δὲ κ. γυμνασιάρχης φώναξε στοὺς μαθητές του πῶς εἶναι τὸ αἴσαρ τῆς πατρίδος. Στὴ γλώτσα ποὺ μιλοῦσε δὲν εἶται τρόπος νὰ ἐπικοινωνήσει μαζὶ τους καὶ νὰ τοὺς κάμει νὰ προσέξουν.

Σούσσες... Σούσσες... φωνάζουν οἱ καθηγητές, οἱ δασκάλοι, οἱ δασκάλες, οἱ παιδιδόντοι κ' οἱ ἐπιστάτες, χειρονομώντας ἀπελπιστικά. "Ο σάλαγος κόπαζε γιὰ μιὰ στιγμὴ, μὲ σὲ λίγο ξανάρχιζε μὲ τέτοιαν δρμή, ὥστε δὲ γυμνασιάρχης, μαζεύοντας τοὺς ὄμους, ἀναγκάστηκε νὰ σταματήσει. Πέρασε λίγη ώρα κι ἀφοῦ εἶδε κι ἀπόδειπο πῶς τὰ παιδιά δὲν τέχχην σκοπὸ νὰ ἡσυχάσουν, ἔκκολούθησε τὸ λόγο, μὲ ἡ θλιψη εἶται χυμένη στὸ πρόσωπό του. Τώρα πιὰ μόλις 100 τὸ πολὺ ἔνθρωποι γύρω-γύρω στὸ βῆμα μποροῦσαν νὰ τὸν ἀκούσουν. Κι δῆμος κάτι σὰ θαύμαζε ἔγινε δῶ. Μέσα στὶς ἀκτανόντες Ἐλληνικοῦρες κάποια λόγια ξεχωρίσαν, ποὺ χτύπησαν ἵσια στὴν καρδιά.

«Πάλε μὲ χρόνια μὲ καιρούς πάλε δικά μα; Θάναισ.

Χείμαρρος τὰ χειροκροτήματα. "Ἐπειτα πάλι ἡ ἕδικ ἀδιαφορία κι ἀπροσεξιὰ καὶ μόνο δταν δρήτορας ἀπάγγειλε δυὸς τρεῖς στίχους ἀπὸ κάποιο ποίημα εκμὲν στὸν στερνῶν μαρτύρων μας τὸ πονεμένο οἶμα» Ξαναχειροκροτήθηκε ἀπὸ τὰ παιδιά.

"Ἔτοι ἡ Φύση κ' ἡ Ζωὴ ἔδωσε μιὰ φοβερὴ γροθιὰ στὸ στενοκέφαλο δάσκαλο. Βεβαία πόνεσε, μὲ ζήτημα εἶναι ἀν τὸ σκολαστικὸ του μυαλὸ ἐξήγησε σωστὰ ἔνα τόσο ἀπλὸ φαινόμενο. 'Ωςτόσο εἶναι καὶ πῶς συμπαθησμένος, ἀφοῦ μὲ τόση μετριοφορούντη τὸ μολόγησε στὸ λόγο του πῶς σήμερα ἔχει καταντήσει αἴσιοι μόρροποι ἐρείπιον.

Χαριά, 5 τ' Απρίλη 1909.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

λαγχολική. (Δίχως ἄλλο, ἡ παραγνωρισμένη γυναίκα τοῦ Ούσταρου τὴν ἀπασχολοῦσε ἀκόμα). Ναί, συγγενῆς τοῦ ἀντρός μου ποὺ ἔρχεται κάποτε καὶ μὲ συνοδεύει σὲ θέλω νὰ βγω τὴν νύχτα περίπατο. "Η μέρα πάσι κ' ἔρχεται, μὲ ἡ νύχτα εἶναι ἀδάσταχτη στὴ μονάξιά!

— "Έχεις δίκιο, Μαίρη μου· εἶναι ἀδάσταχτη τὴν νύχτα δταν εἶναι κανένας μονάχος!

(Άκολουθεῖ)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν 31 Μαρτίου 1909

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

		31 Μαρτίου 1909	28 Φεβρουαρίου 1909
Ταγμένον	Εἰς μεταλλικὸν	3,530,851,11	3,125,114,14
	Εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια 'Ιονικῆς Τραπέζης	479,210.—	547,160.—
	Εἰς κερματικὰ γραμμάτια διδράχμα καὶ μονόδραχμα	1,293,860.—	1,437,240.—
'Εξωτερικὸν λαμπτικόν.	Ἀντίτιμον μεταλλικοῦ εἰς τὸ 'Εξωτερικόν.	42,485,732,27	41,287,340,27
Δάνειον πρὸς τὴν 'Ελληνικὴν Κυβερνήσιν ἐπὶ ἀναγ. κυκλοφ. Τραπ. Γραμμ.	895,004,83	905,004,83	
τὸ τρὸς τὴν 'Ελληνικὴν Κυβερνήσιν διδράχμων καὶ μονόδραχμων	61,778,575,42	61,778,575,42	
"Ομολογίαι ἐθνικῶν δανείων	Δρ. 26,890,037,50	10,500,000.—	
	Εἰς Τραπ. Γραμμάτια	33,230,450.—	10,500,000.—
Εντοκα γραμμάτια 'Ελλην. Δημοσίου εἰς τραπεζ. γρ/τια.	60,120,487,50	60,497,137,50	
Προσκοπήσεις	5,161,103,82	5,161,103,82	
Καθυστερήσεις προσκοπήσεων	23,456,371,94	24,306,787,69	
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λαμπτοὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρηματογράφων.	3,319,655,64	3,127,810,19	
Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων	20,697,918,88	21,688,563,93	
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λαμπτοὶ ἐπὶ ὑποθήκη	6,821,919,18	8,363,018,11	
Δάνεια εἰς δῆμους, λαμένας καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα.	68,516,133,01	68,610,602,26	
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας	45,093,541,72	44,959,339,35	
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτημ.	13,886,261,70	13,104,460,95	
Μετοχαὶ εἰς ἔγχωρους ἀταρείτας	5,120,754,86	4,986,463,81	
Συμμετοχὴ εἰς Τραπέζαν Κρήτης	7,413,638,20	7,413,638,20	
'Ομολογίαι λαχ. δαν. 'Εθν. Τρ. τῆς 'Ελλάδος 2 1/2 % εἰς τρ. γρ.	1,250,000.—	1,250,000.—	
Τοκομερίδια ἐν γένει	809,090.—	809,290.—	
Καταστήματα Τραπέζης καὶ κτήματα εἰς ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων		5,633,37	
'Απαιτήσεις ἐπισφαλεῖς	9,154,358,63	8,872,464,69	
'Εξοδα ἐγκαταστάσεως (ἴδιως δαπάνη κατατευχῆς Τραπεζ. Γραμματίων).	3,331,661,85	3,289,427,30	
Διάροποι λογαριασμοὶ	1,497,803,79	1,495,524,04	
Δογματισμοὶ λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἔξωτερῳ.	1,914,662,28	2,295,964,35	
Δ/σμὸς εξαγορῆς συμμετοχῆς Κυβερνήσεως εἰς κέρδη Τραπεζ. Γραμματίων	6,343,376,31	4,622,320,86	
Εξαγορὴ προνομίου Προνομ. Τραπέζης 'Ηπειροθεσαλίας	1,146,880.—	1,146,880.—	
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου (εἰς Τραπεζικὰ Γραμμάτια)	610,000.—	610,000.—	
Διάφορα	100,000.—	100,000.—	
	935,777,89	800,989,30	
Δραχ.	407,598,650,83	407,127,353,78	

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν κεφάλαιον.	20,000,000	20,000,000.—
'Αποθεματικὸν κεφάλαιον τεκτικὸν καὶ ἔκτακτον	13,500,000	13,500,000.—
Τραπεζικὰ Γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ:		
α') διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως.	Δρ. 61,778,575,42	
β') διὰ τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης.	52,432,452,55	114,211,037,97
Τραπεζικὰ γραμμάτια διδράχμα καὶ μονόδραχμα	10,500,000	10,500,000.—
Καταθέσεις δινού τούκου εἰς μετολλικὸν	7,794,824,54	8,033,726,39
Καταθέσεις ἀτοκοὶ	18,715,099,98	18,111,984,41
'Επιταγὴ πληρωτέας	1,418,276,70	1,087,637,64
Μετοχαὶ πληρωτέα	250,310	456,570.—
Καταθέσεις Δημοσίου πρὸς χορήγησιν δανείων κατὰ τὸν ΒΦΜ' Νόμον.	Eἰς χρυσὸν Δρ. 601,868,08	100,351,24
Διεθν. Οίκονομ. 'Επιτροπὴ λαμπτοῦ καταθ. ἐκ δημ. υπεγγ.	Eἰς τρ. γρ. Δρ. 6,681,382,83	7,282,450,91
πρόσδομον.		4,766,723,92
Γηπερσία 'Εθνικῶν Δανείων εἰς χρυσόν	199,621,02	348,541,52
Γηπερσία 'Εθνικῶν δανείων εἰς τρ. γραμ.	343,688,94	736,164,24
Καταθέσεις δημοσίου εἰς χρυσὸν		